

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“สถาบันอุดมศึกษา หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญา ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน”

“ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษา”

ข้อ ๔ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางด้านการศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ต้องกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางด้านการศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ ในรอบการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก

ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
ระดับปริญญาตรี

๑. ด้านความรู้ สามารถบูรณาการหลักการทางการแพทย์แผนไทยและวิทยาศาสตร์การแพทย์ และความรู้
ดังต่อไปนี้ เพื่อการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในระบบบริหารสุขภาพ

๑.๑ ความรู้ในการประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพ

(๒) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่เป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์
สรีรวิทยา ชีวเคมี จุลชีววิทยา วิทยาภูมิคุ้มกัน ประสาทวิทยา พยาธิวิทยาและพยาธิสรีรวิทยา เกสัชพฤกษศาสตร์
เภสัชเวท เภสัชวิทยา เวชศาสตร์ทั่วไป และโภชนาการ

(๓) กลุ่มวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ได้แก่

(ก) กลุ่มวิชาเวชกรรมแผนไทย ครอบคลุมหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญของตำราหรือ
คัมภีร์ทางการแพทย์แผนไทย และการประยุกต์ใช้ในการซักประวัติ การตรวจร่างกาย การวิเคราะห์โรค และ
การบำบัดรักษาโรค การให้คำแนะนำ

(ข) กลุ่มวิชาเภสัชกรรมแผนไทย ครอบคลุมวิวัฒนาการของการใช้ยาสมุนไพร จรรยาเภสัชกรรม
หลักเภสัช ๔ เภสัชตำรับ ยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โครงสร้างตำรับยา การวิเคราะห์ตำรับยา
การตั้งตำรับยา ยาสามัญประจำบ้าน บัญชียาจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ตัวยาที่มีฤทธิ์แรง ตัวยา
ที่ใช้แทนกัน น้ำกระสายยา หลักการใช้ยาสมุนไพรอย่างสมเหตุสมผล วิธีการเตรียมยา การปรุงยา เครื่องมือ
ที่ใช้ในการผลิตยา หลักเกณฑ์ในการผลิตยาที่ดี การผลิตยาสมุนไพรรูปแบบต่าง ๆ การประเมินคุณภาพยา
วิธีการบรรจุ วิธีการเก็บและรักษา ยา เทคนิคการควบคุมคุณภาพสมุนไพรและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(ค) กลุ่มวิชาหัตถเวชกรรมแผนไทย ครอบคลุมประวัติการนวดไทย เส้นประธาน ๑๐ การนวดไทย
แบบต่าง ๆ โดยยึดการนวดไทยแบบราชสำนักเป็นหลัก ศีลธรรมจรรยาในการนวด ระเบียบการนวดไทย
แบบราชสำนัก ประโยชน์ ข้อห้าม และข้อควรระวังของการนวด หลักการและวิธีการนวดพื้นฐานและ
จุดสัญญาณ การฝึกกำลังนิ้วมือ การแต่งรสมือ การนวดรักษาโรคเบื้องต้นและโรคที่มีความซับซ้อนร่วมกับ
การใช้ยาสมุนไพร การประคบร้อน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารแสลงโรคและทำบริหาร

(ง) กลุ่มวิชาฝังเข็ม ครอบคลุมกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของการตั้งเข็ม การวินิจฉัย
การตั้งเข็ม การดูแลหญิงในระยะตั้งครรภ์ ภาวะแทรกซ้อนที่มีผลต่อการตั้งเข็ม กลไกการคลอด หลักและ
วิธีการทำคลอดในรายปกติ หลักการและวิธีการดูแลหญิงตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์
แผนไทย หลักการดูแลทารกแรกคลอด การให้นมบุตร และการวางแผนครอบครัว

๑.๒ ความรู้อื่น ๆ ได้แก่

- (๑) ระบบบริหารสุขภาพและการบริหารสุขภาพแบบองค์รวม
- (๒) การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก
- (๓) ระเบียบวิธีวิจัย ชีวสถิติ และเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ (การแพทย์แบบอิงหลักฐาน)
- (๔) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ
- (๕) หลักการพื้นฐานของการจัดการกระบวนการและแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ

๒. ด้านทักษะ สามารถแสดงทักษะต่อไปนี้ ในการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในระบบบริหารสุขภาพ

๒.๑ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ หมายถึง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารผู้ป่วย การผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ได้แก่

- (๑) การสัมภาษณ์ประวัติและการตรวจร่างกาย
- (๒) การวินิจฉัยโรค การวางแผนการรักษาและการปรับแผนการรักษาอย่างสมเหตุสมผล การส่งต่อผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- (๓) การทำหัตถการตามมาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- (๔) การบันทึกเวชระเบียนและการจัดทำเอกสารในการประกอบวิชาชีพ
- (๕) การให้ข้อมูลด้านสุขภาพและคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ
- (๖) การปรุงยาสมุนไพรเฉพาะราย การผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โดยกระบวนการผลิตดำเนินการตามองค์ความรู้ดั้งเดิมและตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต (good manufacturing practice หรือ GMP)

๒.๒ ทักษะทั่วไป ได้แก่

- (๑) ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving skill)
- (๒) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ (collaboration skill) ครอบคลุมทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓) ทักษะการสื่อสาร (communication skill) ครอบคลุมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ
- (๔) ทักษะดิจิทัล (digital skill) สมรรถนะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- (๕) ทักษะส่วนบุคคล (personal skill) ได้แก่ ความสามารถในการจัดการความเครียด (stress management) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (flexibility and resilience) ทักษะการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning skill) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ทักษะทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (social and cross-cultural skills)

๓. ด้านจริยธรรม

๓.๑ จริยธรรมของการเป็นแพทย์แผนไทยประยุกต์ สามารถแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

๓.๒ จริยธรรมทั่วไป สามารถแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ได้แก่

(๑) แสดงพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมที่วิญญูชนพึงมี เช่น มีวินัย ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ จิตสำนึกต่อสังคม และตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของไทย

(๒) ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและยึดมั่นในความถูกต้อง โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

(๓) ปฏิบัติต่อผู้รับบริการบริหารสุขภาพด้วยความเต็มใจ เสมอภาค ปราศจากอคติ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(๔) รักษาข้อมูลความลับตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพ

๔. ด้านลักษณะบุคคล

๔.๑ ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ

(๑) มีธรรมานามัยในการบริหารสุขภาพ

(๒) บุคลิกน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ป่วย ญาติ บุคลากรสหวิชาชีพ และสังคม

(๓) รับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพด้วยความเอาใจใส่ ปฏิบัติตามหลักวิชาการเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย

(๔) มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและงานในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ลักษณะบุคคลทั่วไป

(๑) สุขภาพ มีน้ำใจ เห็นแก่ผู้อื่น

(๒) เคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคมที่เกี่ยวข้อง

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับฟังปัญหาและความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

คำอธิบาย :

• ธรรมานามัย หมายถึง ระบบปฏิบัติที่สมบูรณ์แบบในการสร้างเสริมสุขภาพโดยวิถีธรรมชาติ ให้ความสำคัญต่อเหตุปัจจัยทุกอย่างที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและควมมีอายุยืนอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่ การดูแลอนามัยของกาย (กายานามัย) จิต (จิตตานามัย) และกรรมหรือพฤติกรรม (ชีวิตานามัย)